Center za mladinsko književnost in mladinsko knjižničarstvo

Ustvarjali so ga ljudje »iste krvne skupine«

Tanja Jaklič

„Škripajoč parket, sumljivo nagnjene police, pokvarjen računalnik, med njimi pa »dobra« človeška energija. Center za mladinsko književnost in mladinsko knjižničarstvo (edini te vrste v Sloveniji) je živ v Pionirski knjižnici, ki komajda diha v njenih pretesnih prostorih v obupu (Knjižnica Otona Župančiča) in je nekakšno »gnezdo« informacij za vse, ki imajo opravka z mladinskimi knjigami ali njihovimi bralci.“

Na kratko in površno je Center arhiv; mladinskih leposlovnih knjig v slovenskem jeziku (izvirno slovensko in prevodno leposlovje), mladinskih poučnih knjig, slovenskih leposlovnih knjig prevedenih v tuje jezike, mladinske periodike, obsežne in reprezentativne zbirke slikanic v tujih jezikih, primarne in strokovne literature s področja mladinske književnosti in mladinskega knjižničarstva ter drugih sorodnih strokovnih področij (psihologija, likovna umetnost – ilustracija, branje …). Toda Center vodi tudi nekatere vseslovenske projekte branja – Slovenski knjižni kviz znanja, izbiro najljubših knjig, skratka gre za raziskovalni aparat, ki lahko kadarkoli ponudi kvantitativne in kvalitativne podatke z omenjenih strokovnih področij.

Toda lepo vrsti. Zametki Centra so se oblikovali že pred skoraj petdesetimi leti; stara dama Pionirska knjižnica namreč svoje temelje beleži leta 1948, osamosvojitev leta 1954 in dve leti zatem prvo veliko knjižno razstavo, ko je v knjižnici steklo tudi poglobljeno strokovno delo. »Tistega leta so kolegi začeli zbirati gradivo za nastajajoči študijski oddelek za mladinsko književnost in knjižničarstvo,« pravi **Darja Lavrenčič Vrabec**, vodja Centra. Večinoma je tedaj šlo tudi za začetek zbiranja gradiva za študijski arhiv, že istega leta pa tudi za prvi seminar namenjen slovenskim mladinskim knjižničarjem. »Tako je Pionirska knjižnica začela delovati v širšem slovenskem smislu in dokončno prestopila teritorij Ljubljane. Prav zato ji je NUK že leta 1963 dodelil naloge republiške matične službe za javne pionirske in šolske knjižnice. Vedno pa je Pionirska knjižnica kot sodobna mladinska knjižnica sledila novim strokovnim trendom v svetu, preverjala in razvijala nove oblike knjižne, književne in knjižnične vzgoje ter jih posredovala v slovenski prostor. « V tem je tudi njena pionirskost. Ves čas je namreč knjižnica posebno skrb namenjala motivaciji mladih bralcev za branje in zanje uvajala nova knjižnična gradiva.

Samosvoja, a nikoli povsem samostojna pot

Knjižnica je v prvih letih delovala kot nekakšna kulturno vzgojna hiša za otroke, potem so se njeni oddelki za estetsko vzgojo mladih – likovni, ritmični, jezikovni, glasbeni, dramatski, ki so jih vodili najbolj priznani strokovnjaki – odcepili v Pionirski dom, nekaj časa (od 1963 pa do 1978 leta) je knjižnica bivala pod njegovo streho, nato kot hiša knjig stopila na samosvojo, a nikoli povsem samostojno pot; najprej kot enota Mestne knjižnice, v 80. letih kot enota Knjižnice Otona Župančiča. »Nikoli ni šlo le za izposojo gradiva,« pravi D. Lavrenčič Vrabec, velikanska sreča je bila, da so se v njej dobivali ljudje »iste krvne skupine«, ki jim je to delo pomenilo zelo veliko. Sogovornica še doda, da se je v tistih časih na področju mladinskega knjižničarstva orala ledina. Prav v tej knjižnici se je namreč »rodil« prosti pristop do knjižničnega gradiva, ki je nadomestil prejšnje pulte in knjige, lepo pospravljene v skladišča. Tu se je izoblikovala tudi postavitev knjižničnega gradiva po starostnih stopnjah za mlade bralce. Priprava različnih akcij za mlade je potekala ob postavljanju standardov mladinskega knjižničarstva, ki imajo s tako imenovano vilo Čira-Čara (na Komenskega 9) še danes marsikaj opraviti. Toda nekoč tako živa in pisana hiša svoj bližč izgublja z vsakim letom nerešene denacionalizacije, a vendar njeno delo poteka brez predaha.

Foto Ljubo Vukelič

Darja Lavrenčič Vrabec

Toliko o matični hiši, Center za mladinsko književnost je z imenom Študijski oddelek za mladinsko književnost in knjižničarstvo (formalno ustanovljen leta 1961) ves čas stanoval v njej, v devetdesetih, natančneje 1998. leta, so mu le nadeli novo ime. D. Lavrenčič Vrabec med najpomembnejše projekte Centra uvršča Strokovne srede, izobraževanja za mladinske in šolske knjižničarje, ki vsako drugo sredo v mesecu postrežejo z zanimivo in aktualno strokovno vsebino. Pretekli teden je bil v središču novi Slovenski knjižni kviz, posvečen Ivanu Cankarju in Ljubljani z okolico ter Notranjski, aprilska sreda bo namenjena mednarodnemu simpoziju Andersen danes, maja sledi ekskurzija h koperskim knjižničarjem. Center pripravlja tudi nekaj vseslovenskih projektov – med drugimi že omenjeni Slovenski knjižni kviz, ki je nasledil leta 1998 v tujini ukinjeni Mednarodni knjižni kviz. Delovna »kvizovska« skupina pripravi vsa vprašanja, priročno literaturo, potem pa okoli 40 tisoč mladih reševalcev širom Slovenije tre trde orehe ugankarskih vprašanj. Letošnja osma izdaja (rešuje se tudi na internetu in ne samo na natisnjenem vprašalniku) bo zadnja, ki Slovenijo obdeluje po pokrajinah, krajši predah pa bo organizatorjem ponudil dovolj časa za domislek novega koncepta.

Projekt Moja najljubša knjiga spodbuja najbolj demokratično literarno nagrado s področja mladinske književnosti na Slovenskem, saj lavreata izbere več deset tisoč mladih bralcev. Ustanovljena leta 1998 na pobudo Centra se vsako leto slovesno podeli 2. aprila, na mednarodni dan knjig za otroke. »Damo vsa navodila mentorjem in knjižničarjem na terenu,« pravi Darja Lavrenčič Vrabec. Zasluga Centra je tudi, da se je v Slovenji že leta 1967 začel praznovati 2. april, rojstni dan danskega pravljičarja Hansa Christiana Andersena, kot mednarodni dan knjig za otroke. Od tedaj vsako leto v knjižnici pripravijo razstavo, ki je letos posvečena prav 200-letnici rojstva tega izjemnega pravljičarja. Večji in zahtevnejši projekt Centra je Pregledni in priporočilni seznam po temah, zvrsteh in žanrih s pregledom celotne mladinske knjižne produkcije prejšnjega leta, ki ga na Centru opremijo z zelo obširnim knjižničarskim aparatom prav za vse knjige in anotacijami za resnično kakovostna besedila.

Želja in načrtov je še veliko

Tu pa Center počasi že trči ob finančno-kadrovske težave. Želeli bi si vse lepo in pregledno postaviti na privlačno internetno stran, pa ni denarja. Želeli bi naročati raziskave, pa spet ni denarja. Arhiv bi bilo dobro z ročno popisanih kartic prestaviti na nove tehnologije, pa se vsi napori spet ustavijo pri denarnih zneskih. Tu je še želena organizacija interdisciplinarnih simpozijev, okroglih mizo aktualnih strokovnih vprašanjih, pa razgledovanje in »šolanje« v najboljših ustanovah te vrste v tujini … »Želja je še veliko. Velikokrat ponudimo pladenj poln sadov, a je od drugih odvisno, kaj bodo z njega vzeli,« pravi Darja Lavrenčič Vrabec, ki se zaveda, da je marsikje v knjižnicah ali šolah navsezadnje prav vse odvisno od ljudi, ki vodijo njihove projekte. »In vendar še vedno opozarjamo na trende na področju domače in tuje mladinske književnosti, posredujemo številčne podatke s področja mladinske literature, podatke o nagradah, doma in v tujini, seznam rabi lahko slavistom, knjižničarjem, vzgojiteljem, mentorjem Bralne značke, strokovnjakom s področja mladinske književnosti, urednikom, založnikom, prevajalcem, študentom, prav tako pa smo spodbujevalec različnih revij in strokovnih knjižnih izdaj. Tako se je rodila revija Šolska knjižnica, kot soustanovitelji smo sodelovali pri reviji Otrok in knjiga, sodelujemo z uredništvi otroških in mladinskih revij, smo navzoči kot člani strokovnih žirij s področja mladinske književnosti, z referati sodelujemo na domačih in tujih kongresih. V okviru knjižnice že od 1992 leta deluje tudi Slovenska sekcija IBBY (Mednarodna zveza za mladinsko književnost). Ena od njenih številnih nalog je tudi promoviranje slovenske mladinske književnosti in njenih ustvarjalcev v tujini, nominiranje domačih avtorjev za najbolj ugledne mednarodne literarne nagrade …«

Prav gotovo je posebno dragocen arhiv Centra, ki je vsa leta kupoval po en izvod mladinskega dela, ki je izšlo v Sloveniji, ali pa so se dokopali do prevodov slovenskih avtorjev. Najstarejši naslovi arhiva sežejo celo v prvo polovico 19. stoletja, nekateri so prave raritete. Tako globok vodnjak znanja zdaj rabi marsikateremu študentu ali raziskovalcu.

In kaj v Centru menijo o mladinski literaturi danes? »V zadnjih letih smo priča velikemu številu izdaj mladinske literature – tako izide celo prek štiristo del, to pomeni veliko kvantitete, malo kvalitete, več je je fantastike, odpiranje tabu tem, izgubljanje izvirne slovenske slikanice ...« Prav zato je delo Centra tudi ločevanje »zrna od plevela«, letni pregledni in priporočilni seznam knjig pa samo eden od otipljivih rezultatov.

Spet Anica in Harry

V akciji Moja najljubša knjiga 2005, ki jo skupaj pripravljajo slovenske splošne in šolske knjižnice, so mladi bralci spet izbrali svojo najljubšo slovensko in v slovenščino prevedeno mladinsko knjigo. Kar 16.965 mladih bralcev je predlagalo preko 1000 knjig, med njimi pa so tudi letos za najljubšo mladinsko delo izbrali *Anico* **Dese Muck** (prejela je 1186 glasov slovenskih mladih bralcev). Najbolj popularno prevedeno mladinsko delo tudi ni novinec, gre namreč za Harryja Potterja avtorice **Joanne K. Rowling** (knjiga je prejela 1923 glasov slovenskih mladih bralcev). Ker je Harry Potter že petič na prvem mestu med prevodnim mladinskim leposlovjem, letos prejme »zlato« priznanje Moja najljubša knjiga. Obe najljubši deli sestavlja več naslovov.

Vitomil Zupan

Mala galerija

Linhart
V željáh, da polje kdaj dvoma poseje,
na tuje pridno hodil je po znanje;
da bi izsekal vrata v žive meje,
je šel in se zapletel v bridko trnje.

Prešeren
Kar skrb, neuspeh in smrt niso zmogli,
to zmogla je zloba, opravljanje malo,
zavist in morala za hišnimi vogli;
življenje le most mu je onkraj postalo.

Cankar
Včasih ogenj žgoč, včasih blago greje,
iz iste iskre vžgan;
zdaj beseda srd, zdaj tolažbo seje
iz istih vročih sanj.

Vodušek
Znad jaslic neko noč je strop odčaral,
zbledele umetne zvezde so ob pravih,
brž strop nazaj! pastirski zbor ni maral –
– mraza (kot pač pri takih je pojavih).

Petkovšek
Željé sveta in divje domotožje,
omama barv in grenki dvom nad risbo
ga ženejo v vrtincu zmeraj ožjem
na kraj, kjer sonce pada v rojstno izbo.

Grohar
Ko v barve sončno luč lovil je s tal,
so saje mu piháli na ime;
ko spet se mu spomin blešči svetal,
podobe sončnatih krajin temné.

Vesel.
Razpletel lunin svit je v tenke niti,
preprogo tkal iz njih je, sam na gori;
ko niti zmanjka, vpleta noč podobe,
Al Rašid odleti ob smrtni zori.

Verovšek
Smeh pride kakor sonce in zaide,
igralec v prsih veselóst zbudi;
njegov spomin ko ruta iz bujne žide
na soncu ničevosti obledi.

Borštnik
Stoletna roža, mrtva kepa v sušah,
v dežju vzcveti, razvije se v prebújen cvet;
s tem prišel je, zbúdil slutnje v dušah,
tragedija molči, ker je odšel traged.

Kogoj
Za črno masko razvalin soglasja
je svetla, otroška slutnja sreče pela;
med nami hodi s plaho krinko dečka –
– v temi duhá: zrcalna slika dela.

Škrabec
Nad poljem vstal je puhli stolp ilirski,
negibna je ležala zemlja v senci;
ko vztrajna miš je temelj podškrabljala,
zgrmel je stolp, lažnjivi z njim lestenci.

Iz 47. rokopisnega zvezka, ki ga je pisatelj Vitomil Zupan v zaporu pisal leta 1952; zvezke hranijo v Nuku in jih zdaj za javnost »oživlja« pesnica Ifigenija Simonović.

GrazErzählt, mednarodni festival pripovedovalcev pravljic

Pravljice morajo poslušati odrasli

Milan Ilić

„Avstrija že dolgo nima morja. Njen najslavnejši admiral Wilhelm von Tegetthoff je že zdavnaj mrtev. Avstrija ima danes novega Tegetthoffa, ki je postal slaven po vsem svetu. Folke Tegetthoff je pisatelj, pripovedovalec pravljic in spiritus movens *projekta* GrazErzählt *(Gradec pripoveduje), največjega evropskega festivala pripovedovanja pravljic.“*

GrazErzählt poteka s tem imenom zadnjih osem let, v sicer pa je minilo že 18 let od prve *Dolge noči pripovedovalcev pravljic*. *GrazErzählt* se je med drugim kar dvakrat, in sicer leta 2000 in leta 2001, uveljavil tudi na *festival.com,* največji spletni strani, ki je posvečena festivalom po vsem svetu. Na tej strani so ga razglasili za Globalni dogodek leta. Med avstrijskimi festivali je uspelo do takrat ta naziv doseči le Salzburškemu poletnemu festivalu in Dunajskim slavnostnim tednom.

Od 2. do 22. maja letos se bo na festivalu Gradec pripoveduje znova zbralo več sijajnih pripovedovalcev pravljic z vsega sveta. »Festival ne poteka samo v Gradcu, pa tudi ne samo v Avstriji. Od lani pripovedujemo pravljice tudi v Sloveniji,« nam je povedal Folke Tegetthoff (Običajno sodeluje na mednarodnem festivalu Čarovniki pripovedovanja v Cankarjevem domu v Ljubljani, ki bo tudi letos maja.) Festival torej postaja »izvozna uspešnica«, saj bodo letos pravljice pripovedovali na odrih treh držav – Avstrije, Slovenije in Madžarske, in sicer v Gradcu, Ljubljani, Mariboru, na Dunaju, v Budimpešti, Celovcu in Welsu.

Lani se je 40 pripovedovalnih večerov udeležilo skupno dobrih 4000 obiskovalcev. Letos so F. Tegetthoff in njegovi sodelavci kar trikratno podaljšali trajanje festivala. Upajo tudi, da bodo z bolj spektakularnim zabavnoscenskim pristopom med ljudmi zbudili še veliko večje zanimanje. V Gradcu bodo postavili »La Salo«, veliki šotor z ogledali, v katerem bodo poleg »klasičnega« pripovedovanja pravljic organizirali tudi *Orientalske gala večerje* in *Večerje s pravljico* (*Story Dinners*) ter kosila, dopolnjena z zgodbami in igranjem. *Večerja s pravljico*, ki bo 9. maja v Mariboru, bo sklenila slovenski del festivala. Pred tem bosta v Mariboru in Ljubljani večera pripovedovanja pravljic *Magic of Stories Gala*. »Pravljice bodo pripovedovali v angleškem, v Sloveniji pa tudi v slovenskem jaziku,« nam je povedal Tegetthoff.

Milijonska naklada

Folke Tegetthoff je bil rojen leta 1954 na Dunaju. Kot pravi, je imel po maturi »večsemestrske medicinske in pedagoške zablode«, dokler ni ob koncu sedemdesetih let po daljšem bivanju v Španiji in Hamburgu izdal svojo prvo knjigo. *Lepi zmaj (Der Schöne Drache, 1979)* je bila prva od do zdaj 31 knjig. Njegove knjige so bile – vključno s prevodi v angleški, španski, japonski, kitajski, češki in poljski jezik – natisnjene v skupni nakladi 1,4 milijona izvodov. V njegovi predzadnji knjigi *Nove pravljice za Evropo (Neue Märchen für Europa, Ueberreuter, Wien/München, 2004)* je med pravljicami iz vseh 25 držav članic Evropske unije skoraj na začetku knjige – za neko avstrijsko pravljico – slovenska pravljica (v nemščini naslovljena *Der Engel von Piran)*.

Foto Arnold Morascher

Folke Tegetthoff pripoveduje pravljice po vsem svetu in organizira največji evropski festival pripovedovalcev pravljic.

Od leta 1979 pripoveduje F. Tegetthoff pravljice pred občinstvom po vsem svetu. Do zdaj je imel več kot 3500 nastopov v 36 državah sveta (prav te dni je nastopil v Ljubljani). Leta 1994 je dobil mednarodno Lego nagrado, ki jo podeljujejo ustanovam in posameznikom za njihove posebne prispevke pri razvoju otrok. Za Astrid Lindgren je bil F. Tegetthoff prvi književni avtor, dobitnik te nagrade. Sam pravi, pa se mu zdi delo z odraslimi še veliko bolj pomembno kot delo z otroki. »Duhovna opustelost otrok, njihova vse hujša nezbranost in pretirano spremljanje televizije ter računalniških igric imajo svoje korenine v vedno večji nesposobnosti odraslih za komuniciranje. Odrasli se morajo znova naučiti umetnosti pripovedovanja in poslušanja, da bi jo lahko nato posredovali otrokom.«

Folke Tegetthoff živi – z ženo Astrid in otroki Tesso, Sophie, Kiro in Floris ter s 14 kokoškami, tremi račkami, z dvema goskama, osmimi zajci, s tremi pticami, 24 ribami in z dvema psoma – nedaleč od slovenske meje v nekdanjem samostanu St. Georgen na der Stiefing na avstrijskem Štajerskem.

Prihodnjo sredo, 30. marca, se v Cankarjevem domu v Ljubljani začenja še prireditev Pravljice danes – 8. pripovedovalski festival; namejen pa je predvsem otroški publiki.

Grboslovje na Slovenskem

Za naše heraldično opismenjevanje

Tomaž Švagelj

„Ali smo na področju heraldike in podobnih stvari razvit ali nerazvit narod? Koliko uradno sprejetih grbov, emblemov in zastav v Sloveniji sploh imamo, kakšni so, od kod izvirajo?“

Tako imenovano istovetnostno simboliko v Sloveniji na 340 straneh večjega formata izčrpno obravnava knjiga *Osnove heraldike in istovetnostni simboli slovenskih občin* (Lečnik 2005, »v dogovoru z društvom Heraldica Slovenica«, cena 16.058 SIT). Kot avtorja sta navedena **Rinaldo Stanič** in **Tadej Jakopič**, kot urednik pa Anton Lečnik. Črpali so iz zelo različnih virov, iz Uradnega lista RS, občinskih in drugih glasil, arhiva podjetja Heraldika, strokovnih člankov, različnih priročnikov, leksikonov, iz muzejskih zbirk in s spletnih strani.

Teoretske osnove

V knjigi so predstavljeni vsi simboli, torej ne le grbi in zastave, temveč tudi znaki (emblemi) in še vse drugo, kar imajo občine uradno sprejeto za svojo istovetnostno simboliko, četudi s heraldiko in z veksikologijo v ožjem pomenu teh dveh izrazov nima neposredne zveze. Skratka, pred osuplim bralcem glavnega poglavja, obsegajočega praktično 90 odstotkov knjige, se razgrne obširen mozaik vsega mogočega, od estetsko in heraldično vrhunskih izdelkov, prek številnih zgolj korektnih grbov, znakov in zastav, pa vse do nekaterih slabih in celo docela klavrnih izdelkov. Delo pač prikazuje sedanje stanje, ki se od občine do občine seveda zelo razlikuje.

Preostala desetina, postavljena na začetek knjige, obravnava teoretske osnove in temelji na doslej še neobjavljeni Heraldični predlogi, ki jo je **Valt Jurečič** leta 1994 pripravil za šolsko ministrstvo. Žal pa je v tem poglavju preveč gospodaril tiskarski škrat: na 17. strani je šrafura za heraldično zeleno barvo narisana križno, tj. kot káro, namesto enojno diagonalno, kot bi bilo prav, šrafura pri črni barvi pa sploh manjka. Dalje, oče skoraj tretjine slovenske lokalne heraldike Jurečič med avtorji in/ali ilustratorji ni naveden, čeprav se med 8. in 12. stranjo zvrstijo njegove odlične barvne risbe izvirnega *herolda* (lat. heraldus: glasnik, klicar) ter dve razčlenitvi plemiškega in meščanskega grba, prav vsaka stran, skozi vso knjigo, pa ima na vrhu njegov znani, na modrem kranjskem orlu temelječ predlog za slovenski državni grb, ki je zdaj grb društva Heraldica Slovenica. Slog teh slik je tako značilen, da jih ni mogoče zgrešiti.

Grba Ormoža (zgoraj levo) in Mute temeljita na zgodovinski tradiciji, grba Iga (spodaj) in Kidričevega pa sta narejena na novo (risal: Valt Jurečič).

Opis kulturnih danosti

Občinska istovetnostna simbolika je v Sloveniji taka, kakršna pač je, na tem mestu pa nas seveda zanima predvsem to, kako je skupaj s teoretskimi osnovami predstavljena v knjigi. Zaradi omejenega prostora se moremo pri pomanjkljivostih in napakah držati predvsem ravni splošnih načel, pri čemer je treba na prvem mestu omeniti terminološko zmedo oz. mešanje pojmov grb in znak (emblem). Vsak grafični znak namreč še ni grb, razlikovanje med njima pa ne sodi le v osnove, temveč že kar v sámo bistvo heraldike. Ker bi nas denimo (ne)razlikovanje med heraldiko in sfragistiko, tj. vedo o pečatih, in druga podobna neskladja odvedla predaleč, samo še na kratko o tekstovnem gradivu pri dokumentiranju občinske simbolike. Avtorji so pri tem morda vendarle nekoliko pretiravali, tako s količino kot z vsebino. Seveda je prav in zaželeno, da imamo pri vsaki občini tudi besedni opis tistih zgodovinskih, kulturnih in naravnih danosti, ki so povezane z njihovimi sedanjimi in morebitnimi prihodnjimi grbi in znaki. Vendar samo tistih, vse drugo je balast. Skratka, celotnemu delu tudi po tej strani manjkata zgodovinska in strokovna selektivnost.

Heraldika za današnje potrebe

Ali so *Osnove heraldike in istovetnostni simboli slovenskih občin* strokovno delo? Po vsebinski izčrpnosti najdaljšega poglavja in po sistematičnem navajanju strokovne literature zagotovo, po terminološki urejenosti sicer ne, kljub temu pa je dobro, da je knjiga končno izšla. Tudi taka, kakršna je; Slovenci jo zagotovo potrebujemo (vendar je ne moremo kupiti v nobeni knjigarni, temveč samo pri založbi Lečnik na Starem trgu 14 v Ljubljani).

Z njenim izidom smo se začeli v heraldiki in na sorodnih področjih postopoma spreminjati iz zaostalega v nekoliko razvitejši narod. Naslednjo stopnjo bomo dosegli, ko bo takih del več in bodo boljša, najvišjo pa šele takrat, ko bosta heraldika in veksikologija postala redna predmeta na Fakulteti za arhitekturo in še zlasti pri vizualnih komunikacijah na Akademiji za likovno umetnost oziroma njenem oddelku za oblikovanje. Do takrat pa se bodo naši diplomirani oblikovalci seveda ravnali po ljudskem mnenju, da »heraldična forma pripada preteklosti« in za današnje potrebe ni primerna.

Odziv na odziv

K oceni Popravopisa

Breda Pogorelec je leta 1963 v Naših razgledih ugotavljala, da tipično slovenska jezikoslovna prerekanja največkrat ne temeljijo na iskreni zavzetosti za posamezna vprašanja, temveč na prežanju na napake, spodrsljaje drugega. Prepričana sem, da z avtorjem *Popravopisa* **Simonom Lenarčičem** oba piševa in delava zaradi iskrene zavzetosti – ta je bila tudi moj edini motiv, da sem oceno sploh napisala in se izpostavila. Ker pa imava glede stvari, ki jih avtor načenja v odzivu na mojo oceno, že *izhodiščno* tako različne poglede in prepričanja, da bi lahko oba v nedogled iskala (in vedno znova našla) zglede za podkrepitev svojih tez, se mi zdi diskusijo bolj smiselno, celo potrebno nadaljevati v kakšnem primernejšem forumu, kjer bo za to dovolj časa in prostora. Popolnoma se tudi strinjam z avtorjem, naj bralci o *Popravopisu* sodijo (tudi) sami; ali bodo priročnik – kot nekateri *SP '01* – v vsem jemali za suho zlato in ali bodo uživali v njegovi stilni raznolikosti (ali pa jih bo pri iskanju informacij nemara motila), pa ni stvar, na katero bi lahko resnično vplivali ne on, ne jaz, ne kateri drug recenzent.

Tina Verovnik

Knjižnica 4

Mihael Glavan raziskuje razvoj slovenskih faksimilov v 19. in v prvi polovici 20. stoletja. **Sonja Svoljšak** popisuje knjižne vezave na slovenskih protestantskih tiskih, ki jih hrani knjižnica Narodnega muzeja Slovenije. **Alenka Kavčič - Čolić** v dveh prispevkih predstavlja teoretični model digitalnih arhivov in metapodatke za trajno ohranjanje elektronskih virov. O taksonomiji novih virov na internetu piše **Dunja Kalčič**. **Maja Kokove - Hrovat** analizira rabo označevalcev napak v slovenskem vzajemnem katalogu, **Mira Lebez** pa predstavlja razvoj zbirke revij za področje kemije v Centralni tehniški knjižnici Univerze v Ljubljani. O vplivu bolonjskega procesa na razvoj slovenskih visokošolskih knjižnic piše **Jerneja Ivančič**. **Brigitte Mersich** iz Avstrijske nacionalne biblioteke na Dunaju opisuje avstrijske izkušnje pri delu z otroki v znanstvenih knjižnicah. V reviji je objavljen tudi Manifest Zveze bibliotekarskih društev Slovenije o razvoju slovenskih knjižnic in knjižničarstva. Vsi članki so bralcem dostopni tudi v elektronski obliki na naslovu: *http://revija-knjiznica.zbds-zveza.si*